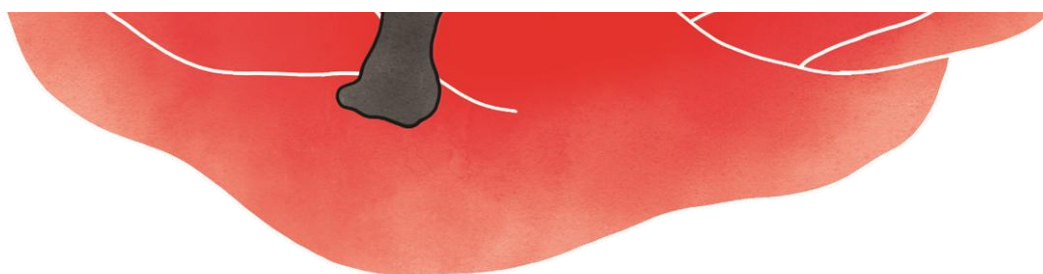

Tid för traumaforskning

**VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR
RÖDA KORSETS KOMPETENSCENTER
FÖR TORTYR- OCH KRIGSSKADEREHABILITERING**

Verksamhetsberättelse 2025

Röda Korsets kompetenscenter för tortyr- och krigsskaderehabilitering

Röda Korsets kompetenscenter för tortyr- och krigsskaderehabilitering har som uppdrag att vara en plattform som underlättar systematisk kunskapsutveckling om vård för tortyr- och krigsskadade. Kompetenscentret ska stärka evidensbasen för Svenska Röda Korsets egen vårdverksamhet och bidra till Röda Korsets Högskolas globala profil. Centret har också ett generellt kunskapsspridande uppdrag och strävar efter att underlätta kunskapsöverföring mellan forskning och kliniskt arbete.

2025 i korthet

2025 markerade fem år för kompetenscentret. Under perioden 2020–2025 har verksamheten resulterat i sju projekt, åtta rapporter, elva publicerade vetenskapliga artiklar och sjutton uppsatser – ett tydligt uttryck för både bredd och fördjupning. Jubileet uppmärksammades i oktober vid Röda Korsets Högskola, där centrets mångsidiga verksamhet presenterades under ett halvdagsfirande med projektpresentationer, körsång och tårta. Styrkan i vår gemensamma produktion, där två samverkande parter kompletterar varandra och skapar något ovanligt tillsammans blev tydlig. Kunskapsproduktionen och forskningen om behandling av krigsskadade och torterade lyftes också fram i en utställning vid Södertörns högskolebibliotek under oktober och november. Utställningen genomfördes i samarbete med Sveriges museum om Förintelsen och tog sin utgångspunkt i Vita bussarna 1945.

Ett annat särskilt viktigt steg under 2025 var etableringen av AIM Committee – en referensgrupp för brukarinflytande med både akademisk kompetens och egen erfarenhet av svår migration. Genom detta arbete har kompetenscentret fördjupat sitt arbete med samskapande och stärkt möjligheten att utveckla forskning och projekt som är relevanta och förankrade i levd erfarenhet.

Under 2025 genomfördes en extern utvärdering av kompetenscentret på uppdrag av Röda Korsets Högskolas styrelse. Utvärderingen visade att verksamheten bidrar till praktisk kunskapsutveckling och samverkan mellan klinik och akademi men att genomslaget kan stärkas.

Innehåll

1. Kompetenscentret ska, utifrån Svenska Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterades kunskap och Röda Korsets Högskolas vetenskapliga kompetens, initiera klinisk forskning för att bidra till förbättrad tortyr- och krigsskaderehabilitering	2
Forskning som utvecklas i klinisk vardag 2025	2
Kunskap som lever vidare bortom projektiden	5
Att använda patientdata för bättre och mer jämlik vård	5
Strukturer som möjliggör samverkan mellan klinik och akademi	5
Vad fungerar – och vad behöver stärkas för ökat genomslag	7
2. Att hålla tortyröverlevare i fokus. Att bidra till insatser för att säkerställa att tortyröverlevare identifieras i vården, att deras skador dokumenteras och att de erbjuds effektiv rehabilitering	7
3. Att verka för kunskapsspridning av forskning och kliniskt utvecklingsarbete, nationellt och internationellt	7
Fem år av samverkan – och ett tillfälle att synliggöra resultat	8
Kunskap som är redo att tas i bruk	8
Att nå vårdpersonal där de befinner sig	8
4. Att sträva mot målsättningen att all vårdpersonal i Sverige ska få tillgång till kunskap om torterade och krigstraumatiserade under sin grund- eller vidareutbildning	9
Att integrera kunskap om tortyr och krigstraumatisering i utbildning	9
Kunskap som når vårdutbildningar och professioner nationellt	10
5. Ekonomi	10

1. Kompetenscentret ska, utifrån Svenska Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterades kunskap och Röda Korsets Högskolas vetenskapliga kompetens, initiera klinisk forskning för att bidra till förbättrad tortyr- och krigsskaderehabilitering

Under året har fyra projekt pågått och två startats upp. Kompetenscentrets första och längsta projekt, Mitt Hjärtas Syster, avslutades i projektform men kommer nu leva vidare i ordinarie verksamhet. Även det andra kvinnoprojektet, Trygga grupper, avslutades (även om rapportlanseringen av kommunikationsskäl förlades till 2026). Vårt stora projekt om barn som överlevt tortyr avslutade sina första tre år, och blev glädjande nog beviljad fortsatta externa medel för ytterligare tre år. Däremot visade det sig mer utmanande att hitta extern finansiering till två av våra andra projekt. Medel har ännu inte identifierats för Smärtskolan, ett projekt vi genomför i samarbete med det danska institutet mot tortyr, Dignity. Det planerade projektet med syfte att utvärdera Peer Support-satsningen hos behandlingsmottagningarna i Göteborg, Skövde och Vänersborg löstes till slut genom att engagera en student som genom sin examensuppsats vid Göteborgs universitet under våren 2026 kan genomföra delar av den planerade studien. I slutet av 2025 valde styrgruppen att bevilja ytterligare ett projekt, Mönster i mående, i syfte att analysera vilka forskningsfrågor som kan besvaras med den patientdata som i nuläget samlas in vid behandlingsmottagningarna.

Forskning som utvecklas i klinisk vardag 2025

- *Mitt hjärtas syster* (2021–2025)
RKC Malmö. Internfinansierat KC. Samarbete med Malmö universitet.
- *Barn som överlevt tortyr* (2022–2025)
RKC Uppsala. Finansierat av Stiftelsen Hildur Nordins minnesfond.
- *Trygga grupper: Insatser för kvinnor som upplevt flykt och partnervåld* (2023–2025)
RKC Skövde. Internfinansierat KC. Samarbete med Uppsala universitet.
- *Smärtskolan* (2025–).
RKC Malmö. Internfinansierat. Samarbete med det danska institutet mot tortyr, Dignity.

***Mitt hjärtas syster* 2021–2025**

Under 2025 pågick utvärderingen (i huvudsak kvalitativt) av gruppintervention för kvinnliga patienter vid Svenska Röda Korsets behandlingscenter i Malmö. Gruppinterventionen kompletterar patienternas individuella traumabehandling och består av diskussion via case byggda rörande kvinnors erfarenheter och livssituation, fysioterapi i form av basal kroppskännedom samt psykosocialt stöd. Interventionens resultat visar att deltagarna upplevde gruppformatet som positivt – de tyckte att det fanns ett utbyte av socialt stöd mellan deltagarna och att det bidrog till minskat stigma kring psykisk ohälsa och livssituation. De upplevde också kroppskännedomövningar som värdefulla och uppgav att de fick relevant information gällande sin psykosociala situation.

Under 2025 färdigställdes den tredje och sista rapporten (för publikation på Internationella kvinnodagen 2026). Projektgruppen genomförde omfattande kunskapsspridning via flera konferenser och dessutom RKH:s podd:

Omvårdnad och hälsa – en podd från Röda Korsets Högskola. *Mitt hjärtas syster: Forskning om, med och för kvinnor som flytt*. Season 1, Ep. 7. tisdag 25 november 2025.
<https://shows.acast.com/rkh-podd/episodes/mitt-hjartas-syster-forskning-om-med-och-for-kvinnor-som-fly>

Projektledare har varit Linda Jolof, leg psykolog Svenska Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterade i Malmö. Med sig har hon kollegan Patricia Rocca, leg fysioterapeut. Marie Karlsson har varit ansvarig forskare i fas 3. Karlsson är universitetslektor vid Institutionen för socialt arbete, Fakulteten för hälsa och samhälle, och forskare vid Centrum för sexologi och sexualitetsstudier (CSS) vid Malmö universitet. Karlsson är en av grundarna till SHARE (Survivors Healing from Abuse: Recovery through Exposure), som är en gruppbehandling för frihetsberövade kvinnor som varit utsatta för sexuellt våld.

Barn som överlevt tortyr 2022–2025

2025 avslutades det befintliga projektet Barn som överlevt tortyr. Projektet har haft tre temaområden:

1. *Identifiering.* Under året har ett juridiskt utredningsarbete gjorts kring begreppet tortyr och vilka situationer som utgör tortyr när barn utsätts. Efter omfattande förarbete avslutades aktivitet med en fördjupande workshop där den jurister och andra juridiskt sakkunniga som arbetar med migrationsmål mött vårdpersonal för att diskutera hur barn som överlevt tortyr ska kunna identifieras och ges stöd i Sverige. Den juridiska analysen har visat att tortyr riktat mot barn innefattar fler och ibland andra situationer jämfört med tortyr mot vuxna. Miljöer där risken för tortyr mot barn är särskilt hög är krig och konflikter, flykt och migration, människohandel och i förvar, fängelser och andra låsta miljöer. I nära anknytning till arbetet med definitionen pågick utvecklingen av ett samtalsstöd för yrkesprofessionella för att underlätta att de kan identifiera tortyröverlevare och våga fråga barn om tortyrupplevelser.
2. *Behandling.* Flera delaktiviteter har tagit sig an hur behandling för tortyrskadade barn kan förbättras. Huvudaktiviteten är att intensivbehandling för barn utformats, modellerat på RKC Uppsalas tidigare framgångsrika koncept med en femdagarsbehandling för vuxna. Tyvärr har antalet barn i åldern 7–12 år (som pilotstudien utformats för) varit få under året. Andra aktiviteter kopplat till behandling har varit av mer övergripande art. En psykolog har sammanställt kunskap om samsjuklighet och differentialdiagnos gällande neuropsykiatriska funktionsvariationer och traumatisering hos barn med migrationsbakgrund, för att förstärka screening och behandlingsanpassning. En litteraturöversikt av hur instabila livsvillkor påverkar barns förutsättningar att ta till sig och få effekt av traumabehandling har genomförts vid Röda Korsets Högskola. Studien visar att de stressande levnadsförhållanden som många barn som kommer till Sverige på flykt lever med idag, exempelvis tillfälliga uppehållstillstånd, inte hindrar att traumabehandling ger effekt.
3. *Dokumentation.* Svenska Röda Korsets mallar kopplade till Istanbulprotokollet, FN:s standard för medicinsk dokumentation av tortyrens konsekvenser (både somatiska och psykologiska) har uppdaterats bland annat via en barnläkarworkshop och en datainsamling via intervjuer med vårdpersonal i flera länder. Ett metodstöd, som kompletterar mallarna, har också tagits fram och kommer fungera som levande arbetsdokument internt för Svenska Röda Korsets vårdverksamhet.

En populärvetenskaplig antologi med texter som beskriver samtliga aktiviteter har författats och kommer lanseras 2026, när de vetenskapliga artiklarnas publicering tillåter det. Projektet och även sökt, och beviljats, fortsatta medel för tre år av Stiftelsen Hildur Nordins minnesfond.

Projektet leddes av barnpsykolog Ronak Tamdjidi vid Röda Korsets behandlingscenter i Uppsala. Hennes kollegor psykologerna Viktor Mauritz och Niklas Möller (verksamhetschef) har arbetat deltid i projektet. Forskarna Ferdinand Garoff, Julia Jennstål, Catarina Nahlén Bose och Miguel Diaz, vid Röda Korsets Högskola, har arbetat med behandlingsstudien respektive

litteraturstudien. I form av externa uppdrag eller begränsade projektanställningar har projektet också fått hjälp av psykologen *Fanny Laurén*, juristen *Madelaine Seidlitz* och barnläkaren *Henry Ascher*.

I projektet har följande vetenskapliga artiklar publicerats 2025 (försenad publikation som inte hann in i kompetenscentrens verksamhetsplan 2024):

Nahlén Bose, C. & Tamdjidi, R. (2024). *Children who survive torture: A systematic review of screening, documentation and treatment of torture injuries in children*. *Torture*, 2024, 34(3), 15–40.

Trygga grupper: insatser för kvinnor som upplevt flykt och könsrelaterat våld 2023–2025

Projektet är en del av läkaren Anna Pérez Aronsons doktorandprojekt "Bygga om tillsammans: utveckling av en servicemodell för flyktingar i Sverige som upplevt sexuellt och könsbaserat våld, med hjälp av deltagandebaserad kartläggning" vid Uppsala universitet, Institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap. Syftet med Trygga grupper-interventionen vid Svenska Röda Korsets behandlingscenter är att utvärdera en kompletterande behandlingsinsats för kvinnliga patienter som traumatiserats både av krig, förföljelse och flykt samt relationsvåld (inklusive våld i nära relation i Sverige).

Tidigare år genomfördes delstudie 1, en litteraturöversikt som identifierade 14 interventioner, ungefär hälften specifikt utformade för att bemöta erfarenheter av migration och sexuellt våld och/eller partnervåld, de övriga av befintliga psykosociala insatser som anpassats för målgruppen. Trots att traumafokuserade behandlingar är mest effektiva för behandling av PTSD identifierades ingen traumafokuserad gruppbehandling i litteratursökningen. Efter kartläggning och samråd med en deltagare i projektgruppen som har egen erfarenhet av dubbel våldsutsatthet valdes en gruppintervention, STAIR, ut. Delstudie 2 bestod av en utvärdering av interventionen. Under 2025 utvärderades två omgångar av en gruppintervention genomförd 2024 med metoden STAIR (*Skills Training in Affective and Interpersonal Regulation*), framtagen för patienten med komplex PTSD och fokuserad på bland annat svårigheter med låg självkänsla, relationer och känsloreglering. Patienterna uttryckte att deltagandet i STAIR varit positivt för dem – särskilt gruppformatet, avslappningsteknikerna och innehållet kring gränssättning. Att komplettera traumafokuserad behandling med STAIR bedöms vara intressant för personer som upplevt långvariga traumatiska upplevelser, exempelvis personer med komplex PTSD. Sammantaget bedöms STAIR fungera väl som en kompletterande behandlingsinsats till Svenska Röda Korsets ordinarie vårdutbud.

Projektgruppen leddes av psykolog *Elisa Hagby* (fram till februari 2025), därefter psykolog *Arantxa Castillo Zubiria*. Projektgruppen inkluderar även psykolog *Annicka Lang*, verksamhetschef Svenska Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterade i Skövde, samt forskarna *Anna Pérez Aronson* och *Georgina Warner*, Uppsala universitet.

Smärtskolan 2025–

I den patientgrupp som Svenska Röda Korsets behandlingsmottagningar möter upplever många både smärtproblematik och posttraumatisk stress – samsjukligheten är mycket vanlig inte minst bland tortyrskadade patienter. Förutom att ha likheter försämrar tillstånden ofta varandra och det är nödvändigt att adressera både smärta och traumareaktioner samtidigt i den behandling som erbjuds vid Svenska Röda Korsets behandlingscenter. Det danska institutet mot tortyr, DIGNITY, har tagit fram en manualbaserad fysioterapeutisk smärtbehandling kallad "*DIGNITY Physiotherapy Pain School for Trauma Affected Populations*", på svenska förenklat kallad "Smärtskolan" som projektet vill utvärdera i skandinavisk kontext. En tidigare studie har visat god acceptans bland både fysioterapeuter och patienter i Jordanien, Irak, Libanon och Tunisien. Under 2025 har Smärtskolans manual anpassats till svenska förhållanden, en forskningsplan och etikansökan har skrivits och externa medel har sökts.

Projektet är internfinansierat i sin planeringsfas men förutsätts säkra extern finansiering för studien.

Smärtskolan är vårt första forskningsprojekt som fokuserar på fysioterapeuternas arbete inom behandlingsverksamheten. Projektgruppen leds av *Henrik Nilsson*, projektledare och fysioterapeut på Svenska Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterade i Malmö. Projektgruppen består också av *Beata Molin*, sjuksköterska och lektor vid Röda Korsets Högskola samt *Anne-Mette Karrer*, fysioterapeut, och *Linda Nordin*, psykolog, båda DIGNITY.

Kunskap som lever vidare bortom projekttiden

Diaz, M., & Wallin Lundell, I. (2025). *Hidden Scars: The impact of torture, traumatic brain injury, and PTSD on executive functions - a narrative review*. *Torture Journal*, 35(1).
<https://doi.org/10.7146/torture.v35i1.152750>

Diaz, M. & Wallin Lundell, I. (2025). *The Effect of Torture on Executive Functions. Consequences of PTSD and traumatic brain injury on the asylum process, treatment, and integration of torture survivors*. Report 2025:1.

Mässing, A., & Cardeña, E. (2025). *The relation between post-migration stressors and trauma treatment outcomes: a scoping review*. *European Journal of Psychotraumatology*, 16(1).
<https://doi.org/10.1080/20008066.2025.2570929>

Att använda patientdata för bättre och mer jämlik vård

KC:s samordnare har tagit fram ett PM som föredragits för verksamhetscheferna för Svenska Röda Korsets behandlingsverksamheter som beskriver hur en intern struktur för datadrivet patientarbete skulle kunna se ut. I slutet av 2025 fattade styrgruppen beslut om att bevilja projektet "Mönster i mående" vid RKC Göteborg. Syftet med projektet är att utgå från den patientdata som idag samlas in och undersöka vilken typ av vetenskapliga frågeställningar den kan besvara. Detta planeras att göras komplex dataanalys där hypotestestning genomförs parallellt med att datasetets form, typ och kvalitet utvärderas i relation till syftet att kunna utvärdera effekt av traumabehandling för patienter som också har ett mycket instabilt liv. Syftet med projektet är att ge kunskapsunderlag till SRK:s beslutsprocess kring hur avdelningen framöver vill arbeta med patientdata – projektets slutsatser antas också kunna användas för att identifiera krav vid ett framtida byte av journalsystem vid behandlingsmottagningarna.

Strukturer som möjliggör samverkan mellan klinik och akademi

Arbetet leds strategiskt av kompetenscentrets **styrgrupp** (fyra möten 2025):

Susanne Georgsson, rektor Röda Korsets Högskola

Katarina Tiväng, stabschef Svenska Röda Korset

Birgitta Bisholt, prefekt Röda Korsets Högskola

Ulrika Wickman, avdelningschef Hälsa och vård Svenska Röda Korset

Operativa frågor hanteras i kompetenscentrets **arbetsgrupp** (fyra möten 2025):

Sara Fridlund, biträdande avdelningschef Hälsa och vård, Svenska Röda Korset

Maria Jirwe, professor, ordförande i Utbildnings- och forskningsnämnden, Röda Korsets Högskola, till och med mars 2025

Catharina Frank, docent och lektor vid Röda Korsets Högskola, från och med mars 2025

Niklas Möller, representant för verksamhetscheferna (verksamhetschef Svenska Röda Korsets behandlingscenter för torterade och krigsskadade Uppsala), Svenska Röda Korset

Catharina Frank fungerade även som forskarstöd (10 procent tjänstgöringsgrad finansierat av kompetenscentret) i syfte att underlätta och kvalitetssäkra processen att formulera nya projekt.

Den **rådgivande kommittén**, med syfte att fungera omvärldsbevakande och bidra med sakkunskap, stöttade KC:s verksamhet (ett fysiskt, ett digitalt möte 2025).

Filip Arnberg, docent, programdirektör vid Kunskapscentrum i psykotraumatologi

Maria Bragesjö, specialistpsykolog, forskare Karolinska institutet

Gunilla Brodda Jansen, specialist i rehabiliteringsmedicin och smärta

Sabina Gušić, leg psykolog (barnpsykolog) och fil dr i klinisk psykologi, till maj 2025

Salah Haggho, egen erfarenhet av tortyr och flykt

Pia Lif-Bimer, tandläkare, specialist i orofacial medicin till maj 2025

Razia Rana, leg tandläkare, Stockholm, från och med april 2025

Björn Tingberg, leg sjuksköterska och leg psykoterapeut (barn och unga)

Björn Åhlin, advokat specialiserad på migrationsrätt, Fridhs advokatbyrå

Nyhet: AIM Committee

Under 2025 rekryterades tre ledamöter till en referensgrupp för brukarinflytande. Gruppen möttes första gången under hösten 2025 med syfte att definiera syfte, arbetsformer och roller. Kommitténs syfte är att utifrån sin dubbla expertis – ledamöterna ha egen erfarenhet av svår migration och dessutom akademisk kompetens – lämna synpunkter på befintliga KC-projekt, bidra med olika perspektiv och föreslå nya.

Gruppen valde namnet "AIM Committee" där AIM står för *Advocacy and Inclusion for Persons with Migration-Related Lived Experiences*. Ledamöter hösten 2025 och året 2026 är:

Imoleayo Michael Adeyeun, programmerare och människorättsaktivist, Skellefteå (Nigeria)

Ryan Alsaïd, forskningsassistent vid Institutionen för socialt arbete, Malmö universitet (Sudan)

Saleha Sharifi, gästforskare vid Teologiska institutionen, Uppsala universitet (Afghanistan)

I syfte att kvalitetssäkra arbetet och utveckla formen deltog KC:s samordnare under året i MARGIN, ett nätverk kring trauma- och våldsmedveten samskapande forskning med marginaliserade grupper som samordnas vid Uppsala universitet.

KC-kollegium

Forskare vid högskolan som är anknutna till en KC-aktivitet bjuds in till det terminsvisa forumet KC-kollegium. Under 2025 hölls enbart ett möte då antalet RKH-formare involverade i projekt var relativt lågt. En diskussion om att utöka kollegiet till att också inkludera forskare vid andra lärosäten, framför allt de involverade i KC-projekt, initierades i syfte att bygga samverkansmöjligheter via nätverk av kompetens kring projekten och patientgruppen.

Nyhet: Klinikerkollegium

Under 2025 samlades de kliniker som är involverade i KC:s olika projekt i en parallell struktur till forskarnas KC-kollegium. En gång per termin, digitalt, gavs tillfälle att dela erfarenheter och få kunskapspåfyllnad rörande olika aspekter av att bedriva forskning, projekt och vara projektledare. Tema under kollegiets första möte var implementeringsarbete (med fokus på att förfina KC:s mall för implementeringsmanualer) och vid det andra en uppstart av en kompetensutveckling kring projektledarrollen. En ny rutin för utvärdering av avslutade projekt togs också fram.

Personal

Kompetenscentrets samordnare var leg psykolog *Frida Johansson Metso*.

Vad fungerar – och vad behöver stärkas för ökat genomslag

En utvärdering av kompetenscentret genomfördes 2025 av professor Björn Blom (Umeå universitet) på uppdrag av Röda Korsets Högskolas styrelse. Utvärderingen baserades på elva intervjuer med nyckelpersoner från KC, Svenska Röda Korset, Röda Korsets Högskola och berörda behandlingscenter, samt en genomgång av verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser. Slutsatsen är att KC har bidragit med praktisk kunskapsutveckling, metod- och modellutveckling samt förbättrade arbetssätt inom rehabilitering av personer som utsatts för tortyr och krigstrauma, och att centret har fungerat som en viktig mötesplats mellan klinisk verksamhet och akademisk forskning. Samverkan mellan Svenska Röda Korset och Röda Korsets Högskola bedöms ha gett ett tydligt mervärde, även om genomslaget hittills varit begränsat av bland annat personberoende strukturer, sen forskarinvolvering, låg och osammanhängande vetenskaplig publicering samt brist på resurser och strategier för implementering och systematisk spridning. Utvärderingens rekommendationer kommer att arbetas in i kompetenscentrets verksamhetsplan för 2026.

2. Att hålla tortyröverlevare i fokus. Att bidra till insatser för att säkerställa att tortyröverlevare identifieras i vården, att deras skador dokumenteras och att de erbjuds effektiv rehabilitering

KC:s största projekt under 2025 har varit *Barn som överlevt tortyr*, finansierat av Stiftelsen Hildur Nordins minnesfond (se kapitel 1 för mer utförlig beskrivning). Projektet har varit mångfacetterat och bidragit till kunskapen om barn som utsatts för tortyrbrottet på ett unikt sätt, med stor efterfrågan på resultaten av de olika delaktiviteterna kring screening, behandling och dokumentation både nationellt och globalt. Att uppmärksamma projektets pilotstudie kring intensiv traumaterapi för barn på den internationella dagen för solidaritet med tortyröverlevare 26:e juni var givet.

Det kan nämnas att även KC-projektet Smärtskolan särskilt uppmärksammar tortyrskadade, som är en patientgrupp som ofta lider av både långvarig smärta och posttraumatisk stress.

Andra insatser som kan nämnas är att KC-projektet Tortyrens påverkan på exekutiva funktioner fått en vetenskaplig artikel publicerad i år, vilket också möjliggjorde en global spridning och även lanseringen av den svenska rapportens engelska motsvarighet. KC:s samordnare författade även en text till internetmedicin.se med råd till läkare kring handläggning av tortyrskadade patienter tillsammans med en sakkunnig barnläkare samt jurist. En av studentuppsatserna vid Röda Korsets Högskola fokuserade för första gången på patientgruppen:

Ulu, G. & Kristiansen, J. (2025.) *Tortyröverlevare: En kvalitativ allmän litteraturstudie om migrerade tortyröverlevares erfarenheter inom hälso- och sjukvården*. Examensarbete i omvårdnad, G2E, Sjuksköterskeprogrammet, Röda Korsets Högskola.

3. Att verka för kunskapsspridning av forskning och kliniskt utvecklingsarbete, nationellt och internationellt

KC har en kommunikationsarbetsgrupp som under 2025 bestod av kommunikatörerna Helene Komlos Grill (RKH) och från SRK Madeleine Stjernström, Isak Hellerup (våren 2025) och Björn Forsbeck (våren 2025), Lisa Danling (hösten 2025) samt Hälsa och vårds påverkansansvariga Sara Bogefeldt Darlin (våren 2025) och Olle Svahn (hösten 2025), som stöttar KC:s samordnare i arbetet med kunskapsspridning. Assita Samake, prefektstöd Röda Korsets

Högskola, har också bidragit till gruppens arbete. Under året har KC:s styrgrupp också antagit en reviderad kommunikationspolicy för KC. KC:s kommunikationsinsatser mäts utifrån trafik till KC:s webb och antal nedladdningar därifrån. Värt att notera är att KC mer än fördubblat sin webbtrafik under 2025 jämfört med föregående år. Den publikation som är mest efterfrågad är även i år rapporten om intensiv traumabehandling, följt av Barn som överlevt tortyr, och alla projektsidor och rapporter är vällästa. Övrigt är uppsatsen om vilka behandlingsmetoder som har evidens för traumatiserade flyktingar (som omvandlades till en KC-rapport 2023) fortfarande mycket populär.

Fem år av samverkan – och ett tillfälle att synliggöra resultat

Årets mest ovanliga kommunikationstillfälle var utställningen Trauma & Tid. 80 år efter andra världskrigets slut, och därmed starten för det moderna svenska flyktingmottagandet, firade Svenska Röda Korset och Röda Korsets Högskola kompetenscentrets första fem år, ett samarbete organisationerna emellan som syftar till att värna flyktingars hälsa i Sverige. Utställningen startade i den livräddande Vita bussarna-aktionen 1945 och genomfördes tillsammans med Sveriges museum för Förintelsen. Syftet med samarbetet var att välja det långa tidsperspektivet för att påminna om hur vi agerat tidigare och fråga: Hur kommer vi minnas vår tids flyktingmottagande? Utställningen pågick under oktober-november vid Södertörns högskolebibliotek och innehöll bland annat verk av textilkonstnären och barnpsykologen Anna Olsson och förstås KC:s egna illustrationer som tagits fram i samarbete med Konstfack. Utställningen invigdes samma dag som en internkonferens där alla KC:s projektgrupper presenterade sitt arbete för kollegor, samarbetspartners och vänner till KC. Vikten av att bidra till ett modernt och evidensbaserat arbete för flyktingars hälsa var huvudtema.

Kunskap som är redo att tas i bruk

2025 var ett år för mycket produktion av rapporter (RKC Skövdes rapport om projektet Trygga grupper, RKC Malmös tredje Mitt hjärtas syster-rapport samt RKC Uppsalas antologi om Barn som överlevt tortyr samt dess separata rapport om neuropsykiatriska tillstånd hos traumatiserade barn som upplevt svår migration). Ingen av dessa rapporter kunde dock publiceras under 2025, framför allt då vi inväntat de vetenskapliga artiklarnas publikation. 2026, som är valår och intensivt för påverkansarbete, kommer dock gynnas av detta. Som nämnts ovan kunde vi dock publicera en rapport: Projektet Tortyrens påverkan på exekutiva funktioner (från 2023) fick sin vetenskapliga artikel accepterad och rapporten kunde därmed släppas på engelska.

Att nå vårdpersonal där de befinner sig

- Under 2025 genomförde KC i samarbete med SRK:s avdelning Hälsa och vård tre webinarier per termin, öppna för SRK:s medarbetare vid Hälsa och vård samt Röda Korsets Högskolas personal. Under våren bestod KC:s bidrag av presentation av Barn som överlevt tortyrs aktiviteter om screening och dokumentation och under hösten om definitionen av tortyr mot barn, interninformation om Smärtskolan, och Trygga grupper-projektets rapportlansering.
- KC spelade in ett poddavsnitt inom ramen av Röda Korsets Högskolas podd (som tas fram i samarbete med Södertörns Högskola) som lyfte projekten Mitt hjärtas syster.
- KC har en permanent plats i SRK:s Hälsa och vårds månatliga nyhetsbrev. Innehållet som kommuniceras är framför allt tips på nyligen publicerad forskning kring patientgruppen och traumabehandling, men inspelningarna av KC:s seminarium och information om exempelvis deadlines för projektansökningar har också spritts här.

- KC har en återkommande plats på RKH:s APT, Institutionsmöte och har hållit högskolans medarbetare uppdaterade om KC:s verksamhet via Medarbetarportalen.

Svenska erfarenheter i ett internationellt sammanhang

KC:s projekt har presenterats internationellt vid flera tillfällen, framför allt via projektgruppernas deltagare men också via KC:s samordnare.

- Via International Rehabilitation Council for Torture Victims (IRCT) webinarier har Mitt hjärtas syster, pilotstudien om intensivbehandling och projektet Barn som överlevt tortyr berättat om sina resultat.
- Den nordiska traumakonferensen för professionella som arbetar med traumatiserade flyktingar hölls i november i Köpenhamn. KC:s projekt höll fyra presentationer.
- ISTSS (International Society for Traumatic Stress Studies) höll konferens i Tbilisi i juni och KC var närvarande och berättade om pilotstudien om intensivbehandling för barn som överlevt tortyr, samt andra delar av projektet. Då den ansvarige forskaren i projektet Barn som överlevt tortyr är baserad i Finland har projektet också presenterats vid tre konferenser där.
- I november besökte KC:s samordnare MHPSS International Movement Hub, Röda Korsets hubb för psykosocialt stöd, som ger stöd till alla nationella föreningar för att undersöka förutsättningarna för ytterligare samverkan och kunskapsspridning.

Samordnaren har också deltagit i arbetsgruppen för nordiska traumanätverkets terminsvisa webinarium vilket möjliggör spridning av projektens resultat.

4. Att sträva mot målsättningen att all vårdpersonal i Sverige ska få tillgång till kunskap om torterade och krigstraumatiserade under sin grund- eller vidareutbildning

Att integrera kunskap om tortyr och krigstraumatisering i utbildning

Ambitionen är att kompetenscentret ska bidra till Röda Korsets Högskolas globala profil. Under 2025 har studenterna på grundprogrammet mött KC på termin 1 (studiebesök), termin 4 (grundläggande om migranternas specifika stressorer, transkulturell omvårdnad och hälsokommunikation) samt termin 5 (om kommunikation i hälsosamtal med patienter med tortyrupplevelser och relaterat förebyggande hälsoarbete). KC föreläste också för högskolans blivande specialistsjuksköterskor inriktning infektion. RKH:s studentkår har en gång per termin erbjudits föreläsningar från KC:s samordnare.

Studenter på grund- och specialistnivå har erbjudits stöd i sitt uppsatsarbete om de valt ämnen relaterade till torterade och krigsskadade flyktingar. 2025 valde tre studentgrupper att skriva uppsatser kring vår patientgrupp (se exempelvis den ovan nämnda uppsatsen i kapitel 2). I år publicerade vi för första gången en examensuppsats inom specialistsjuksköterskeprogrammet:

Hanehøj Pohjola, A., & Rash, S. (2025). *Transkulturell kommunikation om smittsamma sjukdomar: Sjuksköterskors möte med asylsökande och papperslösa personer*. Examensarbete i omvårdnad, avancerad nivå, Specialistsjuksköterskeprogrammet, Röda Korsets Högskola.

Vid sidan av RKH-studenternas uppsatser har vi i år äntligen kunnat publicera en examensuppsats skriven av en extern student (psykologstudent vid Lunds universitet). Studenten genomförde sin uppsats i samarbete med KC och valde att också skriva en vetenskaplig artikel som publicerades i år och därmed möjliggjorde även uppsatspublicering.

Mässing, A. (2023). *The relationship between post-migration stressors and trauma treatment outcomes for people seeking refuge and asylum: A scoping review*. Psykologexamensuppsats. Institutionen för psykologi, Lunds universitet.

Dessutom godkändes en medarbetare vid Svenska Röda Korsets behandlingscenters specialistarbete inom klinisk psykologi. Hanberger har haft RKH:s Petter Tinghög som handledare.

Hanberger, E. (2025). *Att göra det till vår metod. En aktivt deltagande studie av implementering av intensivbehandling för posttraumatisk stress för krigsskadade och torterade*. Opublicerat specialistarbete, specialist i klinisk psykologi.

Kunskap som når vårdutbildningar och professioner nationellt

I mån av tid kan KC:s resurser användas för att sprida kunskap om torterade och krigsskadades hälsa till fler, framför allt för andra lärosätens vårdutbildningar. I år har det skett vid 30 externa tillfällen, att jämföra med 34 föreläsningar 2024. Uppdragsgivarna är i hög utsträckning vårdutbildningar eller organisationer för vårdpersonal, exempelvis Region Stockholms PTP-program och Centrum för psykiatriforskning, Uppsala universitets masterprogram Migration, Ethics and Health in a Globalised World, och nationell publik via Region Stockholms Transkulturellt Centrums webinarier. Vid sidan av direkt kommunikation till vårdpersonal eller -studenter har KC:s samordnare även föreläst vid exempelvis Filmfestivalen i Göteborg, Sigtunastiftelsen, Welcome House Stockholm, UNHCR Sveriges program Pass the Mic, Röda Korsets Folkhögskola, Sveriges museum om Förintelsen, det nationella kvalitetsregistret SveDem, Centrum för Civilsamhällesforskning och juridiska institutionen vid Göteborgs universitet.

5. Ekonomi

Röda Korsets kompetenscenter har en budget på två miljoner per år som finansieras i form av ett permanent grundstöd från Svenska Röda Korset (75 procent) och Röda Korsets Högskola (25 procent). RKH är KC:s ekonomiska bas och SRK fakturerar KC.

Kompetenscentret har även intäkter från sålda tjänster, så som arvoderade föreläsningar vid andra lärosäten än Röda Korsets Högskola. Den största andelen av budgeten är personalkostnader, vilket inkluderar samordnaren samt en senior forskarresurs (tio procent tjänstgöringsgrad) från RKH.

Kompetenscentret eftersträvar att söka extern finansiering för enskilda projekt, och uppnådde under 2025 målet att befintliga projekt i huvudsak finansieras av externa medel. Interna projektmedel användes till projektet Trygga grupper, Smärtskolan och Mitt hjärtas syster.